

263033 - حکم ساختن خانه و قرار دادن کابل های تلویزیون در آن

سوال

جوانی هستم که کارم ساختن خانه و فروش آن است و همان طور که می دانید در اثنای ساختن خانه ها داخل دیوارهایش لوله های آب و سیم های برق و همین طور کابل های تلفن را قرار می دهیم که به همه اتاق ها برسد. جدیداً کابل های مخصوص تلویزیون را نیز قرار می دهیم که باعث می شود فیش خروجی به همه اتاق ها برسد. کسی که این خانه را می خرد می تواند بر روی سقف خانه اش آنتن یا دیش ماهواره قرار دهد و سپس از طریق سیم هایی که ما قبلاً قرار داده ایم آن را وصل کند و در هر اتاقی که می خواهد، تلویزیون را تماشا کند. اما اگر ما این کابل ها را قرار ندهیم شاید کسی این خانه ها را نخرد یا آن را با قیمتی پایین بخرد. توضیح: ما فقط کابل ها را در دیوارها تعبیه می کنیم و هیچ آنتن یا دیش ماهواره ای را قرار نمی دهیم. حکم شرع درباره گذاشتن این کابل ها داخل دیوارها در اثنای ساختن خانه چیست؟

پاسخ مفصل

برای کسی که خانه می سازد و آن را می فروشد اشکالی ندارد که در آن کابل مخصوص تلویزیون تعبیه کند مگر آن که بداند یا بر گمانش غالب باشد که مشتری معین، از تلویزیون در راه حرام استفاده خواهد کرد، اما اگر نداند یا حال مشتری برایش نامشخص باشد، اشکالی ندارد.

این اصل نزد فقها تحت عنوان حکم فروش چیزی که ممکن است در گناه از آن استفاده شود یاد شده است مانند فروش انگور به کسی که شراب می سازد یا فروش اسلحه در هنگام فتنه.

این قدامه . رحمه الله . می گوید: «خلاصه آن که: فروش آب انگور برای کسی که می داند از آن شراب می سازد حرام است. شافعی این را مکروه می داند و برخی از اصحاب شافعی بیان کرده اند که فروشنده اگر بداند که خریدار با آن خمر می سازد حرام است و مکروه هنگامی است که شک دارد...»

و اگر این ثابت شود، در صورت دانستن هدف خریدار توسط فروشنده، فروش حرام است و باطل می شود و این دانستن یا از طریق گفتن مشتری است یا از طریق قرائنی که دال بر آن است.

اما اگر امر محتمل باشد، مانند آن که شخصی ناشناس آن را بخرد یا کسی که هم سرکه می سازد و هم شراب و نگوید که قصدش ساختن شراب است، در این صورت فروش جایز است...

همین حکم درباره هر چیزی است که از آن قصد حرام شود مانند فروش سلاح به اهل جنگ یا راهزنان یا فروش اسلحه در هنگام فتنه یا فروش کنیز برای آوازه خوانی یا اجاره گرفتنش برای این کار یا اجاره دادن خانه‌اش به هدف نوشیدن شراب در آن یا برای آن که به عنوان کلیسا یا آتشکده و مانند آن مورد استفاده قرار گیرد. همه این‌ها بنابر آن چه گفتیم حرام است و قراردادش باطل» (المغنی: ۴/۱۵۴).

در «الموسوعة الفقهية» آمده است: «جمهور بر این مذهب‌اند که هر چه از آن قصد حرام شود و هر رفتاری که به حرام منجر شود خود حرام است.

بنابراین فروش هر چیزی که دانسته شود خریدارش از آن قصد ناجایز دارد، ممنوع است» (الموسوعة الفقهية الكويتية: ۹/۲۱۳).

بنابراین اگر بر اساس گفته خود مشتری یا قرائن دانسته شود که مشتری معین قصد حرام دارد، قرار دادن این کابل‌ها برای او حرام است. اما اگر خود مشتری یا حال او ناشناخته باشد چنان‌که در مورد سؤال شما این‌گونه است، اشکالی ندارد.

والله اعلم.